

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 9. juuli 2021
(OR. en)

10679/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0216(NLE)

ECOFIN 717
CADREFIN 368
UEM 206
FIN 589

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	8. juuli 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 398 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS Küprose taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 398 final.

Lisatud: COM(2021) 398 final

Brüssel, 8.7.2021
COM(2021) 398 final

2021/0216 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

Küprose taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

{SWD(2021) 196 final}

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

Küprose taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu,¹ eriti selle artiklit 20,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 puhang on mõjunud Küprose majandusele laastavalt, kuna on selle pandeemiaeelseid probleeme süvendanud. Küprose 2019. aasta sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta oli 81 % ELi keskmisest. Komisjoni 2021. aasta kevadprognoosi kohaselt vähenes Küprose reaalne SKP 2020. aastal 5,1 % ning peaks 2020. ja 2021. aastal kokku vähenema 2,1 %. Keskpika perioodi majanduslikku suutlikkust mõjutavad pikemat aega väheste kasvuallikatega kasvumudel ning nii era- ja avaliku sektori võla kui ka välisvõla suurus koos finantssektori haavatavusega.
- (2) Nõukogu esitas Küprosele Euroopa poolaastaga seotud soovitusel 9. juulil 2019 ja 20. juulil 2020. Täpsemalt soovitas nõukogu mõjusalt reageerida pandeemiale, hoida majandust toimimas ja toetada selle taastumist ning kui majandustingimused võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon ja tagada võla jätkusuutlikkus, suurendades samal ajal investeringuid. Peale selle soovitas nõukogu Küprosel tugevdada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet ja võimekust, et tagada kvaliteetsed ja taskukohased teenused (sh parandades selleks tervishoiutöötajate töötingimusi) ning hoolitseda selle eest, et riiklik tervisesüsteem hakkaks toimima 2020. aastal (nagu kavandatud) ja oleks tagatud selle pikaaegne jätkusuutlikkus. Samuti soovitas nõukogu Küprosel tagada kõigile piisav sissetuleku asendamine ja sotsiaalkaitse, tugevdada avalikke tööturuasutusi ning noorsootööd ja noorte aktiveerimist, edendada painedlikku töökorraldust, parandada hariduse ja koolituse vastavust tööturu vajadustele, tegeleda

¹ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

haridus- ja koolitussüsteemi reformiga (sh õpetajate hindamine), suurendada tööandjate ja õppijate osalust kutseõppes ning tagada taskukohane alusharidus ja lapsehoid. Nõukogu soovitas Küprosel tagada ka piisav likviidsuse tagamise ja rahastuse kättesaadavus (eriti VKEdele) võtta vastu strateegiliste investorite jaoks vajalike lubade saamist lihtsustavad õigusaktid, alustada taas erastamisprojektidega ning hakata võimalikult kiiresti ellu viima küpseid avaliku sektori investimisprojekte ja soodustada erasektori investeeringuid, et aidata kaasa majanduse taastumisele ning suunata investeeringud peamiselt rohe- ja digipöördesse (täpsemalt energia puhtasse ja tõhusasse tootmisse ja kasutamisse, jäätme- ja veemajandusse, kestlikku transporti, digitaliseerimisse, teadusuuringutesse ning innovatsiooni). Peale selle kutsuti Küprost üles tegutsema kiiremini maksusüsteemi nende osadega, mis soodustavad inimeste ja hargmaiste ettevõtjate agressiivset maksuplaneerimist (eriti välismaale tehtavate maksetega). Samuti soovitati Küprosel parandada i) kohtusüsteemi ja ii) avaliku sektori tõhusust ja kvaliteeti (sh digiteeritust): parandada haldusõigusemõistmise toimimist, vaadata läbi tsiviilmenetlusõigus, suurendada kohtute spetsialiseeritust, parandada avaliku halduse ja kohalike omavalitsuste toimimist ning riigi omandis üksuste juhtimist, nõuete õiguslikku täitmisele pööramist, tagada usaldusväärsed, turvalised ja kiired omandiõigusdokumentide väljaandmise ja kinnisasjaõiguste loovutamise süsteimid. Veel kutsuti Küprost üles soodustama viivislaenude vähendamist (sh riigi omandis vara haldusettevõtte toimiva juhtimisstruktuuri loomise, maksedistsipliini parandamise ning krediiti võtvate äriühingute ja pangavälise finantssektori (sh kindlustuse ja pensionifondide) järelevalve tugevdamisega). Ka kutsuti Küprost üles kiirendama korruptsioonivastaseid reforme, kaitsma prokuratuuri sõltumatust ja tugevdama õiguskaitseasutuste võimekust. Olles taaste- ja vastupidavuskava esitamise ajal hinnanud nende riigipõhiste soovitude täitmise edenemist, leiab komisjon, et soovitus võtta kõik pandeemiae tulemuslikult reageerimiseks ning majanduse ja selle taastumise toetamiseks vajalikud meetmed, on täielikult täidetud.

- (3) Komisjon avaldas 2. juunil 2021 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011² artikli 5 alusel Küprose kohta põhjaliku analüüsi. Analüüsimisel jõuti järeldusele, et Küprosel on ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus, mis on seotud eelkõige valitsemis- ja erasektori suure võla ning viivislaenude suure osakaaluga olukorras, kus jooksevkonto puudujääk on märkimisväärne.
- (4) [Nõukogu soovitus euroala majanduspoliitika kohta soovitati euroala liikmesriikidel võtta meetmeid (sh taaste- ja vastupidavuskavade kaudu), et muu hulgas tagada majanduse taastumist toetav poliitiline hoiak ning veelgi edendada lähenemist, vastupanuvõimet ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Nõukogu soovitus soovitati ka tugevdada riiklike institutsioonilisi raamistikke, tagada makromajanduslik finantsstabiilsus, viia lõpule majandus- ja rahaliidu loomine ning tugevdada euro rahvusvahelist positsiooni.] [Kui nõukogu soovitus ei ole nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmise ajaks vastu võetud, eemaldage põhjendus.]

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

- (5) 2021. aasta 17. mail esitas Küpros määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõiget 1 järgides komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. See esitati pärast konsultatsioone, mis viidi läbi kohalike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide, noorteorganisatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmadega kooskõlas riikliku õigusraamistikuga. Taaste- ja vastupidavuskavade riiklik omalus on aluseks nende edukale rakendamisele ja kestvale mõjule riiklikul tasandil ning usaldatavusele Euroopa tasandil. Komisjon on kõnealuse määruse artikli 19 kohaselt V lisas esitatud hindamissuuniseid järgides hinnanud taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust.
- (6) Taaste- ja vastupidavuskavadega tuleks püüda saavutada määrusega (EL) 2021/241 loodud taaste- ja vastupidavusrahastu ning nõukogu määrusega (EL) 2020/2094³ loodud ELi taasterahastu üldesmärgi, et toetada taastumist COVID-19 kriisi järel. Nende abil tuleks edendada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, toetades määruse (EL) 2021/241 artiklis 3 osutatud kuut sammast.
- (7) Liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine peab olema kogu ELi hõlmav investeerimisprojektide ja reformide kooskõlastatud elluviimine. Kuna neid reforme ja investeringuid tehakse koordineeritult ja ühel ajal ning viiakse läbi ka piiriüleseid projekte, peavad need üksteist vastastikku tugevdama ja nende positiivne mõju peaks kanduma üle kogu liidule. Seega peaks ligikaudu kolmandik rahastu mõjust liikmesriikide majanduskasvule ja töökohtade loomisele tulenema teiste liikmesriikide tegevuste ülekanduvast mõjust.

Kuue samba rakendamisele kaasa aitavad tasakaalustatud lahendused

- (8) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile a ja V lisa punktile 2.1 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava suures ulatuses (hinne A) liikmesriigi majanduslikule ja sotsiaalsele olukorrale vastavaid mitmekülgseid ja piisavalt hästi tasakaalustatud lahendusi, mis aitavad sobival kaasa kõigi määruse (EL) 2021/241 artiklis 3 osutatud kuue samba rakendamisele, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi eriomaseid probleeme ja rahalise eraldise suurust.
- (9) Taaste- ja vastupidavuskava koosneb ulatuslikest tasakaalus reformidest ja investeringutest, mis peaksid toetama Küprose ühiskonna ja majanduse põhiprobleemide lahendamist, reageerides ühtlasi piisavalt COVID-19 pandeemia tagajärgedele. Kava on üles ehitatud ümber üldesmärgi parandada majanduse vastupanuvõimet ning suurendada riigi pikaajalise majanduslikult, sotsiaalselt ja keskkondlikult jätkusuutliku majanduskasvu ja heaolu potentsiaali. Kavas keskendutakse viiele prioriteetsele poliitikasuunale: tervis ja elanikkonnakaitse; üleminek keskkonnasäästlikule majandusele; majanduse vastupanu- ja konkurentsivõime; digipööre; tööturg, sotsiaalkaitse, haridus ja inimkapital. Kavas selgitatakse selgelt, kuidas iga poliitikasuund toetab määruse (EL) 2021/241 artiklis 3 osutatud kuut sammast. See aitab tagada, et iga sambaga tegeletakse terviklikult ja sidusalt.

³ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks (ELT L 4331, 22.12.2020, lk 23).

- (10) Kava eesmärk on tegeleda rohepöördega seotud põhiprobleemidega (sh suur kasvuhuonegaaside heide, puudused vee- ja prügimajanduses ning vajadus kaitsta elurikkust ja elusloodust). Selleks ette nähtud meetmed on keskkonnanahoidliku maksustamise kasutuselevõtt, elektriturereform koos taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutussevõtmise lihtsustamisega, hoonefondi renoveerimine energiatõhususe parandamiseks, sõidukite kliimat- ja keskkonda säästvamaks muutmine, kaitse metsatulekahjude eest, mereökosüsteemi kaitsmine ja arukas veemajandus. Kava sisaldab ka meetmeid, mille eesmärk on aidata kaasa ka digipöördele, kuna selle rõhuasetus on ühendatuse ja e-valitsuse lahendustel ning digiteerimise tähtsustamine ka muude valdkondade meetmete puhul (nt kohtu-, tervishoiu-, haridus- ja koolitussüsteemi reformidel). Ettevõtete (eelkõige VKEde) digiteerimist toetatakse nende tootlikkuse ja konkurentsivõime suurendamise otsemeetmetega. Arukat, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu loodetakse soodustada ettevõtetele rahastuse kättesaadavamaks muutmise meetmete, sihipäraste teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni reformide ja investeringutega, haridustulemuste kvaliteedi parandamise ja sotsiaal-majanduslike lõhede vähendamise reformiga hariduses ning toetades puhtamate energiaallikate osakaalu suurendamist ja majanduse CO₂ jalajälje vähendamist õiglaselt ja kaasvalt. Samal ajal on finants- ja eelarvestabiilsusele suunatud komponendi eesmärk suurendada pangandussektori usaldusväärust, parandada maksejõuetusraamistiku toimimist, vältida erasektori suurt võlga ning tagada tulemuslikum ja õiglasem maksusüsteem, suurendades nii majanduse vastupanuvõimet. Kavaga püütakse lahendada ka Küprose majanduse konkurentsivõime ja tootlikkuse probleeme ning selle kasvumudelit mitmekesistada. Selleks on kavas reformid ja investeringud põllumajandusliku toidu, kergetööstuse, säästva turismi ja ringmajanduse valdkonnas.
- (11) Kavaga toetatakse Küprose ja liidu majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamist meetmete kaudu, milleks on tervishoiusüsteemi ja pikaajalise hoolduse kättesaadavuse, vastupanuvõime ja kvaliteedi parandamise, sotsiaaltaristu renoveerimise, energiaostuvõimetuse vastased, digitaristu kättesaadavuse võrdsemaks muutmise ning haavatavamate elanikkonnarühmade tööhõive ja sotsiaalabi parandamise meetmed. Mõni neist meetmetest peaks parandama ka tervishoiu, majanduse, ühiskonna ja institutsioonide vastupanuvõimet ning neil peaks tekkima sünergia teiste sihipäraste reformide ja investeringutega (nt sotsiaalkaitseüsteemi lünkade täitmine, oskuste tööturu nõudlusele mittevastavuse vähendamine täiendus- ja ümberõppe ja teavitamisega ning avaliku halduse ja teenuste (sh koolide ja tervishoiuasutuste) digiteerimine). Kavas on tähtsal kohal ka järgmise põlvkonna, laste ja noorte poliitika, mis hõlmab haridus- ja koolitussüsteemi ajakohastamist ja täiustamist kõikidel tasanditel, kättesaadamat alusharidust ja lapsehooldu, paremat noorsootööd noortega, kes ei tööta ega õpi, ning kõikidel tasanditel toetust digi- ja rohepöörde jaoks oluliste oskuste arendamisele.

Riigipõhistes soovitudes määratletud probleemidest kõigi või suure osa lahendamine

- (12) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa punktile 2.2 peaks taaste- ja vastupidavuskava aitama tõhusalt lahendada asjakohastes Küprosele mõeldud riigipõhistes soovitudes (sh nende eelarveosades ja määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 kohaselt liikmesriigile esitatud soovitudes) või muudes asjakohastes Euroopa poolaasta raames komisjonis ametlikult vastu võetud dokumentides välja toodud probleemidest kõiki või suurt osa (hinne A).

- (13) Kava sisaldab ulatuslikku komplekti üksteist vastastikku tugevdavatest reformidest ja investeringutest, mis aitavad tõhusalt lahendada kõiki või olulist osa 2019. ja 2020. aastal nõukogu ja Euroopa poolaasta soovitudes Küprosele esitatud riigipõhistes soovitudes kirjeldatud majanduslikest ja sotsiaalsetest probleemidest. Eespool toodud probleemide analüüsimisel jõuti järeldusele, et taaste- ja vastupidavuskava peaks eelduste kohaselt aitama parandada ka Küprose ülemäärast makromajanduslikku tasakaalustamatust⁴, mis on seotud eelkõige valitsemis- ja erasektori suure võla ning viivislaenu suure osakaaluga olukorras, kus jooksevkonto puudujääk on märkimisväärne.
- (14) Väga suure läbilaskevõimega võrkude laiendamine alateenindatud aladel ja n-ö gigabitivalmis kaabelduse väljaehitamine peaks parandama Küprosel internetiga ühendatust ning edendama selle kasutussevõttu. Riigi teenuste digiteerimine ning e-õiguskeskkonna, e-tervise ja arukate linnade kasutussevõtt peaksid aitama kaasa digipöördele. Peale selle peaks kava parandama avaliku halduse tõhusust, tugevdades personaliosakonna strateegilist rolli ning ministriumide juhtkonna võimet avaliku halduse poliitikat paremini ellu viia ja personalifunktsioone täita. Selleks luuakse tühjade avaliku halduse töökohtade täitmiseks ja töötajate tulemuslikkuse hindamiseks uus raamistik. Kohalike omavalitsuste jaoks uue õigusraamistiku vastuvõtmine peaks parandama nende toimimist. Korruptsioonivastase ameti loomisega peaks korruptsioonivastane võitlus muutuma tulemuslikumaks, mis peaks samuti kaasa aitama avaliku sektori vahendite kasutamisega seotud õigusnormide rikkumiste ärahoidmisele, avastamisele ja kõrvaldamisele. Kava sisaldab meetmeid, mis eeldatavasti käsitlevad Küprose maksusüsteemi elemente, mis hõlbustavad agressiivset maksuplaneerimist, eelkõige hargmaiste ettevõtjate poolt, sealhulgas maksude kinnipidamist väljaminevatelt dividendidelt, litsentsitasudelt ja intressidelt.
- (15) Riikliku lõpetanute jälgimise süsteemi loomine ja keskharidust andvate koolide õppekavade värskendamine digi-, pehmete ja ettevõtlusoskuste parandamiseks peaksid koos eri elanikkonnarühmade (mere)keskkonnasäästlike kutse-, digi- ja ettevõtlusoskuste parandamise koolitusskeemidega parandama hariduse ja koolituse kvaliteeti ja tööturu vajadustele vastavust. Peale selle peaksid värbamisstiimulite süsteemi digiteerimine ja avalike tööturuasutuste jaoks tulemuslikkuse juhtimise süsteemi loomine parandama tegevuse tõhusust ja teenuste kvaliteeti. Mittetöötavatele ja mitteõppivatele noorte jaoks nõustamise ja värbamisstiimulite pakkumine peaks parandama noorsootööd ja toetama noorte aktiveerumist. Haridus- ja koolitussüsteemi peaksid parandama uus õpetajate ja koolide hindamise süsteem, oskuste tööturu nõudlusele mittevastavust vähendava riikliku tegevuskava elluviimine, tasuta kohustusliku koolieelse hariduse pikendamine (alates neljandast eluaastast) ning kahe kutseõpet parandava näidis-tehnikakooli ehitamine. Peale selle peaksid asjaomased investeeringud ning riikliku strateegia ja tegevuskava vastuvõtmine parandama alushariduse ja lapsehoiu kvaliteeti ja taskukohasust. Kavas on ka seadus, millega reguleeritakse paindlikku töökorraldust (kaugtöö) ning laiendatakse sotsiaalkaitset FIEdele ja uut liiki töösuhetes inimestele, nagu on riigipõhistes soovitudes soovitatud. Kava elluviimine peaks parandama tervishoiu- ja elanikkonnakaitse süsteemide

⁴ Kõnealuselt makromajanduslikust tasakaalustamatusest oli juttu määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel aastatel 2019–2020 esitatud soovitudes.

võimekust, kvaliteeti ja vastupanuvõimet, kuna selles on meetmed, mille eesmärk on seadmete uuendamine, sihtotstarbeliste infosüsteemide loomine ning sidesüsteemidesse ja e-tervisesse tehtavate investeeringute edendamine. Samuti on ette nähtud täiendavate erihoolekandeüksuste ehitamine ja olemasolevate laiendamine.

- (16) Riikliku arengumeti asutamine ning rahastamisprogrammide ja -kavade kehtestamine peaksid parandama rahastuse ja likviidsuse tagamise võimaluste kättesaadavust, eriti VKEde jaoks. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni jaoks mõeldud toetuskavad ning keskse teadmussirdeameti asutamine peaksid kasvatama selle valdkonna investeeringuid.
- (17) Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid, mis peaksid aitama kaasa rohepöördele. Kavaga edendatakse energia puhast ja tõhusat tootmist ja kasutamist. Selleks on meetmed, mis hõlmavad keskkonnahoidlikku maksustamist, elektrituru avamist, keskkonnahoidlike investeeringute toetamist ning hoonefondi ja muu taristu energiatõhusamaks renoveerimise projekte. Kavas on ka metsatulekahju- ja mereökosüsteemikaitse tugevdamise meetmed. Jäätme- ja veemajandusega seotud meetmete eesmärk on vähendada veekadu, ajakohastada olemasolevat taristut ja veemajandust. Peale selle peaksid investeeringud heiteta ja vähese heitega sõidukitesse ning transpordisektori digiteerimine edendama keskkonnahoidlikku transporti.
- (18) Kava eesmärk on vähendada pangandussektoris viivislaenudega seotud riske. Selleks on spetsiaalne tegevuskava ning krediidihaldajate ja krediiditeenuste pakkujate töökeskkonna parandamise meetmed. Erasektori suure võla ja maksedistsipliini valdkonnas on kavas ette nähtud parem võlajärelevalve, maksejõuetusraamistiku toimimise täiustused ja finantskirjaoskamatusse vastane strateegia. Kindlustuse ja pensionifondide parem järelevalve peaks saavutatama kättesaadavate potentsiaalsete töötajate arvu suurendamisega ja kasutatavate järelevalvevahendite parandamisega.
- (19) Soovitusi, mis on seotud pandeemia eelarvepoliitika meetmetega reageerimisega, võib pidada Küprose taaste- ja vastupidavuskava kohaldamisalast välja jäänuks, kuigi riik reageeris vajadusele toetada majandust viivitamata eelarvevahenditega aastatel 2020 ja 2021 üldiselt asjakohaselt ja piisavalt, mis on kooskõlas üldise vabastusklausli sätetega.

Panus kasvupotentsiaali, töökohtade loomisse ning majanduslikku, sotsiaalsesse ja institutsioonilisse vastupidavusse

- (20) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide c ja V lisa punktide 2.3 peaks taaste- ja vastupidavuskava aitama mõjusalt (hinne A) suurendada liikmesriigi majanduse kasvupotentsiaali, luua uusi töökohti, suurendada majanduslikku, sotsiaalset ja institutsioonilist vastupidavust, rakendada Euroopa sotsiaalõiguste sammast (sh laste- ja noortepoliitika edendamise abil), ning leevendada COVID-19 kriisi majandus- ja sotsiaalmõju ning nii suurendada liidus majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ja lähenemist.

- (21) Komisjoni talituste simulatsioonidest on näha, et kava abil on võimalik suurendada Küprose SKPd 2026. aastaks 1,1–1,8 %⁵. Kava sisaldab palju eri investeeringuid füüsilisse ja inimkapitali ning reforme, mis peaksid eeldatavasti soodustama majanduskasvu ja suurendama tööhõivet. Kava eesmärk on kiirendada Küprose majanduse taastumist ja panna alus pikaajalisele kestlikule majanduskasvule. Kavas olevad meetmed peaksid kasvupotentsiaali suurendamise, töökohtade loomise ning majanduse, ühiskonna ja institutsioonide vastupanuvõime parandamisega suurendama riigi šokikindlust. Eeldatavasti aitab kava kaasa ka Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele (sh kõigile lastele võrdseid võimalusi tagava ja noorte tööhõivet parandava poliitika edendamise) ning võimaldab Küprosel saada kaasavaks ühiskonnaks, kus on tervishoiuteenused hästi kättesaadavad ning majandus tootlik ja kestlik.
- (22) Küprose kava aitab lahendada Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise seisukohast olulisi tööhõive-, haridus- oskuste ja sotsiaalprobleeme. Võrdsete võimaluste ja tööturule pääsemise soodustamiseks on kavas ette nähtud reformid, millega parandada digioskusi ja rohelisi kutseoskusi, ajakohastada õpetajate ja koolide hindamise süsteemi ning kaotada üldine oskuste tööturu nõudlusele mittevastavus. Kavandatud on ka investeeringud kutseõppesse ja noorte aktiveerimise toetamine, mis täiendavad Euroopa Sotsiaalfond+ meetmeid. Tööturu dünaamika ja töötingimuste parandamiseks on Küprosel kavandatud mitu (sh seadusandlikku) meetet, millega muuta paindlik töökorraldus laiemalt kättesaadavaks. Kavas on komisjoni toimivate tööhõive aktiivse toetamise meetmete teemalise soovitusena⁶ kooskõlas olev integreeritud lähenemine tööturuteenustele ja -poliitikale (nt avalikud tööturuasutused ja aktiivne tööturupoliitika). Peamine sihtrühm on noored, kelle jaoks on kavas sihipärane koolitusega seotud värbamisstiimul. Sotsiaalkaitse ja kaasamise parandamiseks on kavas deinstitutionaliseerimist ja pikaajalise hoolduse teenuseid toetavad meetmed.
- (23) Kavas on kõikehõlmav komplekt meetmeid tööturu probleemide kõrvaldamiseks ja sotsiaalse sidususe parandamiseks. Need on reformid ja investeeringud hariduse ja oskuste, aktiveerimispoliitika ja sotsiaalteenuste, ebavõrdsuse kaotamise, tööturu ajakohastamise ja sotsiaalse kaasatuse suurendamise valdkonnas. Kavas on üksikasjalikult kaardistatud valitud sekkumised, millega kaotada Euroopa sotsiaalõiguste sambaga seotud sotsiaalvaldkonna tulemustabelis välja toodud haavatavused.
- (24) Kavas on avaliku halduse reformid, millega edendatakse valitsuse digiteeritust, vähendatakse kodanike ja ettevõtete halduskoormust ning kiirendatakse avaliku sektori investimisprojektide kavandamist ja heakskiitmist. Need meetmed peaksid muutma ettevõtluskeskkonna pikas perspektiivis investeerimist soosivamaks ja majanduse konkurentsivõimelisemaks, tagades tõhusad digivalitsuse teenused ja võimaldades kauakestvat tootlikkust suurendavat mõju.

⁵ Sellistes simulatsioonides on võetud arvesse Euroopa Liidu taasterahastu üldist mõju (sh ReactEU rahastamist ning programmide „Euroopa Horisont“ ja InvestEU, õiglase ülemineku fondi, maaelu arengu ja RescEU suuremat rahastamist). Sellises simulatsioonis ei võetud arvesse struktuurireformide võimalikku positiivset mõju, mis võib olla märkimisväärne.

⁶ Komisjoni 4. märtsi 2021. aasta soovitus (EL) 2021/402 toimivate tööhõive aktiivse toetamise meetmete (EASE) kohta pärast COVID-19 kriisi (ELT L 80, 8.3.2021).

Olulise kahju ärahoidmise põhimõte

- (25) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide d ja V lisa punktide 2.4 peaks taaste- ja vastupidavuskava tagama, et ükski selles sisalduv reformide ja investeerimisprojektide tegemise meede ei kahjusta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852⁷ artikli 17 mõistes oluliselt keskkonnanäesmärkide saavutamist (edaspidi „olulise kahju ärahoidmise põhimõte“) (hinne A).
- (26) Küprose taaste- ja vastupidavuskava peaks tagama, et ühegi selle meetmega ei kahjustata määruse (EL) 2020/852 artikli 17 mõistes oluliselt ühtegi seal nimetatud kuuest keskkonnanäesmärgist (kliimamuutuste leevendamine, kliimamuutustega kohanemine, vee ja mereressursside säästev kasutamine ja kaitse, üleminek ringmajandusele, saastuse vältimine ja tõrje ning elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine). Küpros on esitanud olulise kahju ärahoidmise põhimõtet käsitlevaid Euroopa Komisjoni tehnilisi suuniseid (2021/C 58/01) järgivad põhjendused.
- (27) Kui mõne meetme puhul peaks tulevikus olema vaja konkreetsete projektide valimiseks konkursse, tuleb järgida olulise kahju ärahoidmise põhimõtet, tagades meetmete eesmärkidega, et konkursside lähteülesandes on kirjas kõrvalejätmise kriteeriumid, millega hoitakse ära selliste tegevuste valituks osutumine, mis võivad keskkonnanäesmärkide saavutamist oluliselt kahjustada.

Panus rohepöördesse (sh elurikkusesse)

- (28) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide e ja V lisa punktide 2.5 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa rohepöördele (sh elurikkusele) või sellega seotud raskustest ülesaamisele. Kliimaeesmärgi toetavatele meetmetele kuuluv summa moodustab ligikaudu 41 % kava kogueraldisest ja on arvatud kooskõlas määruse (EL) 2021/241 VI lisas esitatud meetodikaga. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 17 on riigi taaste- ja vastupidavuskava kooskõlas riiklikus energia- ja kliimakavas 2021–2030 sisalduva teabega.
- (29) Mis puudutab liidu 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamist, siis püütakse kava rakendamise abil aidata lahendada mõnda Küprose riiklikku kliima- ja energiakava käsitlevates komisjoni soovitusel välja toodud põhiprobleemi. Kava sisaldab reforme, millega kehtestatakse keskkonnahoidlik maksustamine, avatakse elektriturg, soodustatakse hoonete energiatõhusamaks renoveerimist ja kiirendatakse elektromobiilsuse levikut. Kavas on ka palju erinevaid energiatõhususe ja taastuvenergeetika investeeringuid kodumajapidamiste, ettevõtete, omavalitsuste ning laiemalt avaliku sektori ja vabaihenduste jaoks. Kavas on arukate arvestite massilise kasutusse võtmega seotud investeeringud ning Euroopa ja Aasia võrkude vahelise ühenduse projekt, mis peaks aitama kaasa elektri puhtamale (taastuvallikatest) tootmisele. Kavaga edendatakse ka tavapäraste sõidukite asendamist heiteta ja vähese heitega sõidukitega, alternatiivsete, puhtamate kütuste ja transpordivahendite ning ühistranspordi kasutamist.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

- (30) Kava rakendamine aitab eeldatavasti kaasa ka liidu keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamisele, kuna selles pööratakse väga palju tähelepanu vee- ja ringmajandusele. Kava sisaldab veemajandusreformi ning omavahel seotud ja üksteist täiendavaid investeeringuid veemajanduse ajakohastamiseks ja kestlikumaks muutmiseks. Samuti on kavas meetmed, millega edendada turismis ja tööstuses ringmajandust ning üldiselt keskkonnahoidlikke jäätmekäitlustavasid (sh ringlussevõtt). Veel on kavas kliimamuutustega kohanemisega seotud probleemkohtadega tegelemine, milleks on mitu metsatulekahjude eest kaitsvat ja ülejutuseni ennetavat meetet. Bioloogilise mitmekesisuse jaoks on üks meede, milles keskendutakse mereökosüsteemide ohtude eest kaitsmisele.

Panus digipöördesse

- (31) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile f ja V lisa punktile 2.6 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa digipöördele või sellega seotud raskustest ülesaamisele. Digieesmärke toetavatele meetmetele kuluv summa moodustab ligikaudu 23 % kava kogueraldisest ja on arvatatud kooskõlas määruse (EL) 2021/241 VII lisas esitatud metoodikaga.
- (32) Kuna märkimisväärne osa kogueelarvest on ette nähtud digieesmärkide jaoks ja digitaalseid aspekte on enamikus kava komponentides, on Küprose taaste- ja vastupidavuskavas suur tähelepanu digipöördele ja sellest tingitud raskuste ületamisel kõigis sektorites.
- (33) Peaaegu igas komponendis on meetmeid, mis toetavad otseselt digipööret või sellega seotud raskustest ülesaamist. Kõige rohkem panustavad avaliku sektori digiteerimise ja sidetaristuga seotud komponendid, millele järgnevad e-õiguskeskkonna, eelarve ja finantsstabiilsuse ning digioskuste komponendid. Seega on digipöördega või sellest tingitud raskustega seotud meetmeid kavas igal pool. Need peaksid eelduste kohaselt aitama kaasa mitme majandusharu ja sotsiaalvaldkonna digipöördele (näiteks haridus- või tervishoiusektor) ning sellega seotud riigipõhistest raskustest ülesaamisele.

Püsiv mõju

- (34) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile g ja V lisa punktile 2.7 on taaste- ja vastupidavuskaval Küprosele eeldatavasti suuresti (hinne A) püsiv mõju.
- (35) Kava mitme meetme eesmärk on aidata kaasa digipöördele ja avalike digiteenuste arvu suurendamisele. Kavas olevad meetmed peaksid tagama (püsi-, traadita või mobiilse ühenduse kaudu) võimsa lairibaiühenduse (st 5G) kõigile organiseerunud kogukondades elavatele inimestele (sh võetakse 5G kasutusele kõigil põhiteedel ning võimaldatakse kasukohast universaalset gigabitist internetiühendust (sh 5G) kõigis linna- ja maapiirkondades). Kava eesmärk on reformide ja investeeringutega edendada ka e-valitsust. Digitaalsetelt projektidelt (kohtute digipööre, arukad linnad ja õigusloome digiteerimine) koos juhtimissüsteemi täiustamise ning avalikku haldusesse töötajate värbamise ja nende hindamise projektidega ja kohalike omavalitsuste reformimisega loodetakse struktuurset ja püsivat mõju avaliku halduse ja kohtusüsteemi toimimisele, mille tagajärjel peaks paranema ka ettevõtluskeskkond. Institutsioonide struktuurilisi muutusi käsitlevas kava osas on tähtsaimal kohal sellise

sõltumatu organi loomine, kes koordineerib korrupsioonivastase võitluse meetmeid ja teeb nende üle järelevalvet.

- (36) Küprose kavas esitatud reformide ja investeeringute rakendamisel oodatakse püsivat mõju haridus- ja koolitussüsteemis ja tööturul. Kavas on suured haridussüsteemi reformid: uue õpetajate ja koolide hindamise süsteemi kasutussevõtt, tasuta kohustusliku koolieelse hariduse pikendamine ning kõrg- ja keskkooli õppekava kohandamine tööturu vajadustele vastavaks. Samuti on kavas koolitused õpilaste, töötajate ja töötute digioskuste parandamiseks. Veel on kavas mitmekülgse riikliku strateegia loomine, et vähendada oskuste mittevastavust tööturu vajadustele, ning alushariduse ja lapsehoiu riikliku strateegia koostamine. Need meetmed peaksid parandama haridus- ja koolitussüsteemi kvaliteeti kõigis vanuseastmetes ja õpilaste tulemuslikkust ning looma haridussüsteemi ja tööturu vahel paremad sidemed.
- (37) Kava püsivat mõju saab suurendada ka kava ja ühtekuuluvuspoliitika fondidest rahastatavate muude programmide vahelise koostöö kasvatamisega, tegeledes jõuliselt eelkõige piirkondlike probleemidega ja soodustades tasakaalustatud arengut.

Järelevalve ja elluviimine

- (38) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide h ja V lisa punktide 2.8 on taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud kord piisav (hinne A), et tagada kava (sh kavandatud ajakava, eesmärkide ja sihtide ning nendega seotud näitajate) toimiv järelevalve ja elluviimine.
- (39) Kava elluviimise keskse järelevalve eest vastutab järelevalvekomitee, mille esimees on Euroopa programmide, koordineerimise ja arengu peadirektoraadi peadirektor ning liikmed kavaga seotud ministriumide pea- ja asedirektorid. Üldine vastutus taaste- ja vastupidavuskava järelevalve ja elluviimise eest on pandud Euroopa programmide, koordineerimise ja arengu peadirektoraadi taaste ja vastupidavuse direktoraadile, mis tegutseb koordineerimisasutusena. Selle asutuse ülesanne on koordineerida meetmete rakendamist, kinnitada eesmärkide ja sihtide saavutamist, koostada eduaruandeid, kontrollida ja suhelda komisjoniga (sh esitada määruse (EL) 2021/241 kohaseid maksetaotlusi). Selles abistavad teda kaks spetsialiseerunud järelevalveorganit, mis kinnitavad erisendeid nõudvate meetmete eesmärkide ja sihtide saavutamist. Kavas sisalduvate eri investeeringute ja reformide tegemine on rakendusasutuste ülesanne.
- (40) Küprose kava eesmärgid ja sihid moodustavad kava elluviimise järelevalveks sobiva süsteemi. Need on piisavalt selged, realistlikud ja mitmekülgsed, et nende täitmist oleks võimalik jälgida ja kontrollida, ning eesmärkide saavutatuse mõõtmiseks kavandatud näitajad on asjakohased, vastuvõetavad ja usaldusväärsed. Eesmärgid ja sihid on olulised ka määruse (EL) 2021/241 artikli 17 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike, ent juba lõpule viidud meetmete puhul. Väljamaksetaotluse põhjendamiseks on vaja, et need eesmärgid ja sihid oleksid rahuldavalt täidetud. Kontrollimehhanismid, andmete kogumine ja vastutusosalad, mida Küprose võimud kavas kirjeldavad, paistavad olevat piisavalt usaldusväärsed, et anda pärast eesmärkide ja sihtide saavutamist tunnistamist piisavat alust väljamaksetaotlustele.
- (41) Liikmesriigid peaksid tagama, et rahastust saadava rahalise toetuse saamisest teavitatakse ja seda kinnitatakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 34.

Tehnilise toetuse vahendi raames võib liikmesriikide kava rakendamiseks taotleda tehnilist abi.

Kulud

- (42) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide i ja V lisa punktide 2.9 on taaste- ja vastupidavuskavas esitatud põhjendused kava hinnangulise kogukulu kohta mõõdukalt (hinne B) mõistlikud ja usutavad, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ning vastavuses riigis saavutada loodetava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.
- (43) Enamiku meetmete kuluteave on küllaltki üksikasjalik ning meetodika lihtsalt jälgitavate arvutustega hästi selgitatud ja tõendatud. Esitatava teabe alusel võib öelda, et kulud on kooskõlas kavandatud reformide ja investeeringute laadi ja liigiga, mis tähendab, et need on usaldusväärsed. Ent teatud osa kulusid hinnati vaid mõõdukalt mõistlikuks ja usutavaks. Taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ning vastavuses riigis saavutada loodetava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.

Finantshuvide kaitse

- (44) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide j ja V lisa punktide 2.10 on taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud kord ja käesolevas otsuses sisalduvad täiendavad meetmed piisavad (hinne A), et tagada nimetatud määruse alusel eraldatud vahendite kasutamisel korruptsiooni, pettuste ja huvikonflikte ärahoidmine, avastamine ja kõrvaldamine, ning see kord peaks eeldatavasti tulemuslikult vältima topeltrahastamist kõnealuse määruse ja muude liidu programmide alusel. See ei piira muu kohaldamist, millega edendada ja tagada liidu õiguse järgimist (sh korruptsiooni, pettuste ja huvikonfliktide ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks ning liidu rahaliste vahendite kaitsmiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2020/2092)⁸.
- (45) Küprose väljatöötatud kontrolli- ja auditisüsteem on määruse (EL) 2021/241 nõuetele vastavalt sidusa ülesehitusega. Täpsemalt tuleks kuni kava määruse (EL) 2021/241 artikli 22 lõike 2 punkti d kohase juhtimise ja järelevalve jaoks mõeldud spetsiaalse järelevalveinfosüsteemi loomiseni seada sisse piisav ülemineku andmesüsteem. Selline ülemineku andmesüsteem või spetsiaalne järelevalveinfosüsteem peaks talletama ja säilitama taaste- ja vastupidavuskava elluviimise seisukohast olulisi andmeid (eesmärkide ja sihtide saavutamine, vahendite lõplike saajate, töövõtjate, alltöövõtjate ja tegelike tulusaajate andmed, nagu on nõutud määruse (EL) 2021/241 artikli 22 lõike 2 punktis d. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 20 lõike 5 punktide e peaks Küpros kasutama vajaliku võimestikuga ülemineku andmesüsteemi või spetsiaalset järelevalveinfosüsteemi, et tagada kooskõla artikliga 22, ja kinnitama selle rakendatust esimese maksetaotlusega. Määruse (EL) 2021/241 artikli 22 lõike 2 punkti d kohase võimestiku olemasolu peab tõendama spetsiaalne süsteemi audit.
- (46) Sisekontrollisüsteem tugineb usaldusväärsetele protsessidele ja struktuuridele. Kontrollijate ja audiitorite rollid ja vastutusala on selged, asjaomased

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2020 aasta määrus (EL) nr 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 1.)

kontrollifunktsioonid on sobivalt lahus ning audiitorite sõltumatus on tagatud. Kontrolli eest vastutajatel on kavandatud rollide ja ülesannete täitmiseks vajalikud õiguslikud volitused ja haldussuutlikkus. Kavas kirjeldatud kontrollimise ja auditeerimise kord on jõustunud ning asjaomaste organite vastutuselad on paika pandud kava heakskiitnud ministrite nõukogu otsusega. Asjaomased auditeerimisasutused on Küprose Vabariigi Auditeerimisamet ja Sisekontrolliamet. Neile on antud volitused kontrollida, kas rakendusametused tegelevad määruse (EL) 2021/241 alusel antud vahendite kasutamisel pettuste, korrupsiooni ja huvikonfliktide ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamisega. Peale selle on mitut tasandit hõlmav kontrollikord, mille eesmärk on ära hoida topeltrahastamist teistest liidu programmidest ja tagada kohaldatavate reeglite järgimine.

Kava sidusus

- (47) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile k ja V lisa punktile 2.11 sisaldab kava suures ulatuses (hinne A) sidusaid reformide ja avaliku sektori investimisprojektide elluviimise meetmeid.
- (48) Küprose taaste- ja vastupidavuskavas esitatud reformid ja investeeringud täiendavad üksteist. Need põhinevad laialatuslikul majanduskasvu kaval, mis tagab taaste- ja vastupidavuskava sidususe tulevase aruka, kaasava ja kestliku majandusarengu soodustamisel. Kava viis peamist tegevussuunda (vastupanuvõimeline ja tulemuslik tervishoiusüsteem ning parem elanikkonnakaitse; kliimaneutraalsus, energiatõhusus ja taastuvenergeetika turuletulek; majanduse vastupanu- ja konkurentsivõime suurendamine; teel digiajastusse; tööturg, sotsiaalkaitse, haridus ja inimkapital) on omavahel seotud ja üksteist toetavad. Need sisaldavad digipöördega seotud meetmeid, mis on peamised Küprose majanduse rohepöörde ja ringmajandusele ülemineku võimaldajad. Kavas on ka kavandatud investeeringuid toetavad reformid (nt veemajanduses ning maksureform heitkoguste vähendamise ja roheliste investeeringute ergutamiseks). Majanduse vastupanu- ja konkurentsivõime suurendamine hõlmab avaliku sektori investeeringuid konkurentsivõime suurendamise, tootlikkuse ja pikaajalise majanduskasvu toetamise ning uute töökohtade loomise ning neid investeeringuid toetavaid reforme, millega täiustatakse institutsioonilist raamistikku ja seega ka ettevõtluskeskkonda. Tööturu, sotsiaalkaitse, hariduse ja inimkapitali poliitikasuund aitab kaasa rohe- ja digipöördele, parandades hariduse ja oskuste omandamise süsteemi kõikidel tasanditel (andes seega Küprose ühiskonnale vajalikud oskused), tagades digi- ja rohepöörde õigluse (seades prioriteediks keskkonnahoidlike töökohtade loomise (eriti just noorte jaoks) ja investeerides sotsiaalhoolekande teenustesse), aga vastupanuvõimelise ja tulemusliku tervishoiusüsteemi ja parema elanikkonnakaitse tegevussuuna eesmärk on kvaliteetsete ja tulemuslike tervishoiuteenuste üldine kättesaadavus (sh digitaalselt). Selleks et edendada suuremat sidusust eri vahendite, eelkõige Euroopa ühtekuuluvuspoliitika fondidega, julgustatakse vahendite tasakaalustatud territoriaalset jaotamist.

Võrdsus

- (49) Kava mitmes komponendis on rida meetmeid, mis peaksid eeldatavasti aitama lahendada probleeme soolise võrdõiguslikkuse ja kõigile võrdsete võimaluste tagamise valdkonnas. Eriti tähtsad on meetmed, mille eesmärk on parandada taskukohase

kvaliteetse alushariduse, lapsehoiu ja pikaajalise hoolduse kättesaadavust ning edendatakse paindlikku töökorraldust, soodustatakse hoolduskohustusega inimeste (eriti naiste) tööturul osalemist, sotsiaalset kaasatust ja sotsiaal-majandusliku halvemuse vähendamist. Samuti tegeletakse naiste ettevõtlikkuse ja eakamate naiste finantskirjaoskuse probleemidega. Mittetöötavate ja mitteõppivate noorte toetamine, peaks olema kasulik haavatava (sh sisserännanu) taustaga noortele. Kogu kavas on arvestatud puuetega inimeste vajadustega ning olemas on kvalitatiivne siht selliste inimeste kodumajapidamiste energiatõhususe parandamiseks.

Julgeolekualane enesehindamine

- (50) Kava sisaldab digivõimekuse ja ühendatusse tehtavate investeeringutega seotud julgeolekualast enesehindamist. Ühendatusse tehtavate investeeringutega seoses on kavas ELi 5G-võrkude küberturvalisuse tööriistakastis esitatud üldiste objektiivsete kriteeriumide alusel välja toodud asjaomased julgeolekuküsimused ja nendega seotud riskid ning leevendavad meetmed, mida neist iga puhul kasutada.

Piiriülesed ja mitut riiki hõlmavad projektid

- (51) Küprose kavas on kaks piiriülest projekti: elektrivõrkudevaheline ühendus ja andmeside merekaablid. Mõlemad projektid on osaliselt Kreekaga kahasse. Neist esimese – Euroopa ja Aasia võrkude vahelise ühenduse ehitamise – eesmärk on tagada energiavarustuskindlus ja konkurentsivõimelisemad elektri hulgihinnad ning võimaldada kasutada rohkem puhtamatest allikatest (eriti taastuvallikatest) saadud elektrit. Selleks ühendatakse Küprose elektrivõrk Kreeka võrgu kaudu Kreetal liidu mandrivõrguga. See on osa suuremast investeeringut, millega luuakse 1208 km pikkune piiriülene võrkudevaheline ühendus Kreetal, Küprose ja Iisraeli vahel. Teise – merekaablite – projekti eesmärk on luua Küprose jaoks vastupanuvõimeline võimas internetiühenduse magistraal, ehitades Küprose ja Kreeka vahele uue merealuse andmesideühenduse. Eraldiseisva uue andmesidemagistraali loomine Küprose ja Kreeka vahele peaks parandama Küprose ühendatust. Samuti peaks sel olema positiivne mõju vabale andmesidemahule ja lõppkasutajatele väga kiire ühenduse tagamise teenuste hinnale. Olemasolevate aegunud kaablitega võrreldes peaks jõudlus samuti paranema.

Konsulterimine

- (52) Kavas sisalduva konsultatsiooniprotsessi kokkuvõtte kohaselt konsulteeriti ettevalmistusetapis riikliku õigusraamistiku kohaselt asjaomaste sidusrühmadega (tööturu osapooled, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja noorteorganisatsioonid). Kava koostamises (ja korduvas täiendamises) on kohe algusest peale oma vastutusvaldkonnas osalenud eri ministriumid, valitsusasutused ja kohalikud omavalitsused. Kava sisust on regulaarselt teavitatud ka parlamenti. Peale selle on konsulteeritud Küprose majandus- ja konkurentsivõime nõukoguga (riiklik tootlikkuse komitee). Pärast kõigi asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimist osa algset kavandatud reforme ja investeeringuid muudeti või jäeti välja.
- (53) Kõigi sidusrühmadega (tööturu osapoolte ja kodanikuühiskonnaga) konsulteeritakse ka kava elluviimise ajal. Selleks et tagada asjaomaste isikute omalus, on väga oluline

kaasata kavaga hõlmatud investeeringute ja reformide tegemisse kõik asjaomased kohalikud omavalitsused ning sidusrühmad (sh tööturu osapooled).

Positiivne hinnang

- (54) Pärast seda, kui komisjon on andnud Küprose taaste- ja vastupidavuskavale positiivse hinnangu ja leidnud, et kava vastab rahuldavalt määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele, tuleks kooskõlas kõnealuse määruse artikli 20 lõikega 2 sätestada käesolevas otsuses kava rakendamiseks vajalikud reformid ja investeerimisprojektid, asjakohased eesmärgid ja sihid, näitajad ning liidult kava rakendamiseks kättesaadavaks tehtava tagastamatu rahalise toetuse ja laenu summa.

Rahaline toetus

- (55) Küprose taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on 1 206 400 000 eurot. Kuna taaste- ja vastupidavuskava vastab rahuldavalt määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele ning selle hinnanguline kogukulu on Küprosele saadaval olevast maksimaalsest rahalisest toetusest suurem, peaks Küprose taaste- ja vastupidavuskava jaoks eraldatav rahaline toetus olema võrdne Küprose jaoks saadaval oleva rahalise toetuse kogusummaga.
- (56) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 ajakohastatakse Küprose maksimaalse rahalise toetuse arvutust 30. juuniks 2022. Vastavalt kõnealuse määruse artikli 23 lõikele 1 tuleks Küprose jaoks ettenähtud summa lubada nüüd siduda 2022. aasta 31. detsembriks juriidilise kohustusega. Vajaduse korral peaks nõukogu pärast maksimaalse rahalise toetuse ajakohastamist muutma komisjoni ettepaneku põhjal põhjendamatu viivitusega käesolevat otsust, et lisada sellesse ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus.
- (57) Peale selle on Küpros taotlenud lisareformide ja -investeeringute jaoks laenu toetust. Küprose taotletud laenu maksimaalne maht on alla 6,8 % tema 2019. aasta kogurahvatulust jooksevhindades. Taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on suurem kui Küprose jaoks saadaval oleva rahalise toetuse ja taotletud laenu toetuse kogusumma.
- (58) Antavat toetust rahastatakse laenust, mille komisjon võtab liidu nimel nõukogu otsuse (EL, Euratom) 2020/2053⁹ artikli 5 alusel. Toetus tuleks maksta osamaksetena välja siis, kui Küpros on taaste- ja vastupidavuskava rakendamise eesmärgid ja sihid rahuldavalt täitnud.
- (59) Küpros on taotlenud eelmakset, mis moodustab 13 % rahalisest toetusest ja 13 % laenust. See summa tuleks teha Küprosele kättesaadavaks määruse (EL) 2021/241 artikli 23 lõike 1 kohase rahastamislepingu ning sama määruse artikli 15 lõikes 2 sätestatud laenulepingu jõustumise korral ja sellega kooskõlas.

⁹ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053 mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

- (60) Käesolev otsus ei tohiks mõjutada selliste menetluste tulemust, mis on seotud liidu vahendite eraldamisega muude kui määruse (EL) 2021/241 kohaste liidu programmide raames, ega selliseid menetlusi, mis on seotud siseturu toimimise moonutamisega ja mida võidakse algatada eelkõige ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 alusel. See ei vabasta liikmesriike aluslepingu artikli 108 kohasest kohustusest teavitada komisjoni võimalikest riigiabi juhtudest,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmine

Küprose taaste- ja vastupidavuskavale määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõikes 3 sätestatud kriteeriumide alusel antud hinnang kiidetakse heaks. Taaste- ja vastupidavuskava kohased reformid ja investeerimisprojektid, kava järelevalve ja rakendamise kord ja ajakava (sh asjaomased eesmärgid ja sihid ning laenu maksimisega seotud täiendavad eesmärgid ja sihid ning kavandatud eesmärkide saavutamise seotud näitajad) ning komisjonile asjakohaste alusandmete täielikult kättesaadavaks tegemise kord on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

Rahaline toetus

1. Liit teeb Küprosele kättesaadavaks tagastamatu rahalise toetuse summas 1 005 946 047 eurot.¹⁰ Sellest on 818 213 837 eurot võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega 31. detsembriks 2022. Kui määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikega 2 ette nähtud ajakohastamisel arvutatakse Küprose jaoks summa, mis on eespool nimetatuga võrdne või sellest suurem, on alates 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023 võimalik siduda juriidilise kulukohustusega lisaks 187 732 210 eurot.
2. Komisjon teeb liidu rahalise toetuse Küprosele kättesaadavaks osamaksetena vastavalt lisale. Eelmaksena tehakse kättesaadavaks 130 772 986 eurot, mis moodustab 13 % rahalisest toetusest. Komisjon võib eel- ja osamakset välja maksta ühes või mitmes osas. Osade suurus sõltub rahaliste vahendite kättesaadavusest.
3. Eelmakset tehakse määruse (EL) 2021/241 artikli 23 lõike 1 kohase rahastamislepingu jõustumise korral ja sellega kooskõlas. Eelmakset tasaarvestatakse, arvates need proportsionaalselt maha osamaksetest.
4. Osamaksete tegemine vastavalt rahastamislepingule sõltub kättesaadavatest rahalistest vahenditest ja komisjoni otsusest, mis tehakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 24 selle kohta, et Küpros on rahuldavalt täitnud taaste- ja vastupidavuskava rakendamise seotud asjakohased eesmärgid ja sihid. Tingimusel,

¹⁰ See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 sätestatud (Küprose) kulude proportsionaalse osa mahaarvamist ning mis arvutatakse kõnealuse määruse artiklis 11 sätestatud meetodika kohaselt.

et lõikes 1 osutatud juriidilised kohustused jõustuvad, peavad toetuse väljamaksmiseks olema eesmärgid ja sihid täidetud hiljemalt 31. augustiks 2026.

Artikkel 3
Laenutoetus

1. Liit võimaldab Küprosele laenu kuni 200 320 000 eurot.
2. Komisjon teeb laenutoetuse Küprosele kättesaadavaks osamaksetena kooskõlas lisaga. Eelmaksena tehakse kättesaadavaks 26 041 600 eurot, mis moodustab 13 % laenust. Komisjon võib eel- ja osamaksed välja maksta ühes või mitmes osas. Osade suurus sõltub rahaliste vahendite kättesaadavusest.
3. Eelmaksed tehakse määruse (EL) 2021/241 artikli 15 lõike 2 kohase laenulepingu jõustumise korral ja sellega kooskõlas. Eelmaksed tasaarvestatakse, arvates need proportsionaalselt maha osamaksetest.
4. Osamaksete tegemine vastavalt laenulepingule sõltub kättesaadavatest rahalistest vahenditest ja komisjoni otsusest, mis tehakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 24 selle kohta, et Küpros on rahuldavalt täitnud laenuga hõlmatud ning taaste- ja vastupidavuskava rakendamisega seotud täiendavad eesmärgid ja sihid. Laenu väljamaksmiseks peavad laenuga hõlmatud täiendavad eesmärgid ja sihid olema täidetud hiljemalt 31. augustiks 2026.

Artikkel 4
Adressaat

Käesolev otsus on adresseeritud Küprose Vabariigile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja